

ANNA KALINOWSKA

Uniwersytet Warszawski- Centrum Badań nad Środowiskiem i Zrównoważonym Rozwojem,
Informal Advisory Committee on Education Communication and Public Awareness
e-mail: anna.kalinowska@pro.onet.pl

RAPORTY NA TEMAT RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ W GLOBALNEJ STRATEGII KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

W roku 2019 ukazał się raport FAO o stanie bioróżnorodności rolniczej oraz, dokonana przez zespół ekspertów IPBES, globalna ocena stanu bioróżnorodności i usług ekosystemów. Oba raporty świadczą, że nie udało się zahamować tempa utraty żywych zasobów przyrody a tym samym spełnić Celów z Aichi do roku 2020. Jako jedną z przyczyn niepowodzeń wskazuje się niewystarczającą świadomość i komunikację społeczną w obszarze różnorodności biologicznej. Dla tego też zgodnie z decyzją sygnatariuszy Konwencji o różnorodności biologicznej (CBD) trwają prace nad Globalną Strategią Komunikacji (Global Communication Strategy on CBD). Celem artykułu jest przedstawienie procesu tworzenia Strategii w tym udział Nieformalnego Komitetu Doradczego do spraw Komunikacji, Edukacji i Świadomości Społecznej (IAC CEPA) na tle wyników wymienionych raportów oraz nowej sytuacji związanej z pandemią Covid 19.

Słowa kluczowe: różnorodność biologiczna, raporty, Globalna Strategia Komunikacji, Cele z Aich, CBD COP15.

I. WSTĘP

W roku 2019, zdominowanym przez raporty dotyczące zmian klimatu, nieco w cieniu pozostały prezentacje ocen globalnego stanu różnorodności biologicznej. Nie odbił się szerszym echem zarówno raport FAO dotyczący stanu różnorodności biologicznej w rolnictwie „The State of the World Biodiversity for Food and Agriculture” [The State...] ani raport oceniający światowy stan bioróżnorodności i usług ekosystemów „Global Assessment report on Biodiversity and Ecosystem -Services” [Global... 2019] opracowany przez zespół ekspertów z Międzyrządowej Platformy Polityki Naukowej w dziedzinie Różnorodności Biologicznej i Usług Ekosystemów IPBES (*the Intergovernmental Science - Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*). Oba raporty dostarczyły wyników badań, które dowodzą, że wysiłki na rzecz zahamowania tempa utraty żywych zasobów przyrody nie powiodły się. Oznacza to, że nie udało się osiągnąć wyznaczonych dla różnorodności biologicznej Celów z Aichi do roku 2020 [Cele...]. Za jedną z ważnych tego przyczyn uważany jest niewystarczający poziom społecznej świadomości problemów w obszarze różnorodności biologicznej oraz motywacji do działań zapobiegawczych [Kalinowska 2017, Kalinowska 2018a]. Dla tego też przed 15-tą Konferencją Stron Konwencji o różnorodności biologicznej COP 15 CBD (*15-th. Conference of the Parties to the Convention on Biological Diversity*) w 2020 r, na

której przyjęty ma być Plan Strategiczny działań do roku 2030, opracowywane są wytyczne dla *Globalnej Strategii Komunikacji Społecznej* dla różnorodności biologicznej. W procesie przygotowania tego dokumentu strategicznego uczestniczył Nieformalny Komitet Doradczy do spraw Edukacji, Komunikacji i Świadomości Społecznej- IAC/CEPA (*Informal Advisory Committee on Communication, Education and Public Awareness* [Informal ...]).

II. MATERIAŁ I METODY

W artykule, na tle wymienionych powyżej raportów o stanie bioróżnorodności, przedstawiony został proces tworzenia *Globalnej Strategii Komunikacji* oraz wynikające z uczestnictwa autorki w zespole IAC/CEPA, wnioski dotyczące trudności w uzgodnieniach wspólnych zasad oraz konieczności wprowadzenia do treści komunikacji społecznej nowych obszarów tematycznych.

III. EDUKACJA I KOMUNIKACJA W KONWENCJI O RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

Wszystkie dokumenty przyjęte podczas Konferencji Środowisko i Rozwój (tzw Szczyt Ziemi) w Rio de Janeiro w 1992 r., w tym Ramowa Konwencja ONZ w sprawie zapobiegania zmianom klimatu (*FCCC*) oraz Konwencja o różnorodności biologicznej (*CBD*) zawierają artykuły zobowiązujące do edukacji stosownej do ich obszaru tematycznego [Dokumenty Końcowe...1993]. Procesowi systematycznej edukacji musi towarzyszyć skuteczna komunikacja szybko sygnalizująca problemy dotyczące obserwowanych w skali całego globu zmian stanu środowiska i celnie docierająca do społeczeństwa. Takie mocne zaznaczenie w przyjętych postanowieniach konieczności edukacji i komunikacji społecznej podyktowane było założeniem, że tylko świadome i aktywne społeczeństwa i obywatele są w stanie stawić czoła wyzwaniom związanym z obszarem konwencji i wspierać zalecenia opracowywane przez zespoły naukowców [Kalinowska i Batorczak 2017, Kalinowska 2018 a, b] W przypadku Konwencji o różnorodności biologicznej (*CBD*) to poświęcony edukacji Artykuł 13 nabierał z czasem coraz większego znaczenia. Decyzje kolejnych, oznaczonych numerami, posiedzeń państw-sygnatariuszy Konwencji (tzw. COP CBD czyli *Conference of Parties of Convention on Biological Diversity*) skierowane jako zadania dla każdego z krajów, oraz jako polecenia dla Sekretariatu CBD, inicjowały działania prowadzące do zwiększenia efektywności edukacji oraz usprawnienia komunikacji społecznej [Kalinowska 2009]. W tym celu w roku 2000, COP 4 CBD wystąpił do ONZ o ustanowienie w dniu 22 maja, Światowego Dnia Różnorodności Biologicznej. W roku 2002 COP6CBD zaproponował międzynarodową inicjatywę służącą rozwojowi metod edukacji pod nazwą: Komunikacja, Edukacja i Świadomość Społeczna CEPA/CBD (*Communication, Education, Public Awareness*) [Kalinowska 2009, CBD-Biodiversity]. Aby utrwać w powszechnej świadomości znaczenia całej sieci życia, na wniosek CEPA/CBD ONZ ogłosiło rok 2010 Międzynarodowym Rokiem Bioróżnorodności - IBY2010 [Kalinowska 2010]. Rok ogłoszenia nie był przypadkowy bowiem w jesieni tego roku zwołana została w Nagoi w Japonii, 10-ta Konferencja Stron - COP10 CBD. Jej zadaniem było uchwalenie, komplementarnych z przyjętymi w roku 2000 Celami Milenijnymi Zrównoważonego Rozwoju, stosownych celów dla Konwencji o Różnorodności Biologicznej (zwanymi dalej, od nazwy prowincji gdzie leży miejscowość Nagoi, *Celami z Aichi*). Jak należało się spodziewać, edukacja i podnoszenie poziomu społecznej świadomości stały się Celem 1 z Aichi: ... w roku 2020 ludzkość będzie świadoma wartości różnorodności biologicznej oraz tego, jakie kroki należy podjąć by ją chronić i wykorzystywać w sposób zrównoważony ... [Cele ... 2016].

Wspierając ten ambitny cel, kompensując niespełnioną misję Międzynarodowego Roku Różnorodności Biologicznej 2010, ONZ ogłosiło *Dekadę dla Bioróżnorodności 2011-2020* [Kalinowska 2018 a, b].

Rok 2020 to rok jubileuszowy - 25-lecie przyjęcia Konwencji o Różnorodności Biologicznej i równocześnie rok zwołania 15-tej Konferencji Stron - CBD COP15, której zadaniem jest ocenienie dotychczasowych rezultatów działań na podstawie okresowego raportu *Global Biodiversity Outlook* nr 5 oczekiwanego na maj 2020. Poprzedni raport - *Global Biodiversity Outlook* 4 opublikowany był w roku 2014, i mimo wielu osiągnięć – poprawy niektórych wskaźników i przykładów dobrych praktyk, nie dawał szans na oczekiwane zahamowanie tempa utraty różnorodności biologicznej [Global...]. Równocześnie oczekuje się, że COP15 CBD ma przyjąć Strategiczny Plan dla Różnorodności Biologicznej na lata 2020-2030, uwzględniając komplementarność z przyjętymi w 2015 r. przez ONZ Celami Zrównoważonego Rozwoju do roku 2030 (SDG 2030). To ambitne zadanie wymagające by Plan dla Różnorodności Biologicznej dotarł szeroko do społecznej świadomości i zyskał powszechny udział w jego wykonaniu stanowi mocne wyzwanie dla komunikacji społecznej. Skuteczna komunikacja nie może być przypadkowa - dla tego ważne jest opracowanie odpowiedniej strategii działań. Sekretariat CBD prowadzi już od ponad roku prace nad Strategią, włączając w nie powołane przy CBD ciało doradcze - Nieformalny Komitet do Inicjatywy CEPA (*Informal Advisory Committee* CEPA- IAC/CEPA) [Informal...]. Prace nad Strategią przyspieszyła decyzja 14 Konferencji Stron COP CBD 14, która w roku 2018 obradowała w Egipcie. Decyzja ta zobowiązała Sekretariat CBD do końcowych prac nad Strategią Komunikacji dla Różnorodności Biologicznej i przedłożenia jej na COP 15 do przyjęcia przez Sygnatariuszy (decision CBD/COP/14/L.16).

IV. WNIOSKI Z RAPORTÓW DOTYCZĄCYCH STANU I TRENDÓW ZMIAN RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

Na wiosnę roku 2019, przedostatniego roku Dekady dla Różnorodności Biologicznej i roku przygotowań do przyjęcia Planu dla Różnorodności Biologicznej do roku 2030, ogłoszono w Paryżu ocenę stanu różnorodności biologicznej przygotowaną na podstawie analizy danych z całego świata. Została dokonana przez IPBES - międzynarodowy zespół ekspertów. Ogólne wnioski z *Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services* nie napawają optymizmem. Biosfera zagrożona jest w niespotykanej do tej pory skali we wszystkich wymiarach przestrzennych, a różnorodność biologiczna na wszystkich jej poziomach zmniejsza się z szybkością niespotykaną dotąd w historii ludzkości. Degradacja dotyczy ponad 23% terenów lądowych z czego aż 85% terenów podmokłych istotnych dla bilansu wody słodkiej. Negatywne trendy dotyczące utraty lokalnej różnorodności gatunkowej w tym gatunków endemicznych i zaburzenia funkcjonowania ekosystemów nie tylko utrzymują się, ale i pogłębiają w wyniku gwałtownego wzrostu populacji ludzkiej, nie zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz towarzyszącej temu ekspansji technologicznej. W skutek tych procesów niemożliwe stało się spełnienie większości Celów z Aichi jak i utrudnione jest osiągnięcie wielu celów szczegółowych z Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ do 2030. Utrata różnorodności biologicznej odbija się też negatywnie na możliwości osiągnięcia celów porozumień w ramach Ramowej Konwencji NZ w sprawie zmian klimatu [IPBES 2019].

Podobnie, ogłoszony również w Paryżu w maju 2019, raport Organizacji do Spraw Wyżywienia i Rolnictwa FAO dotyczący różnorodności biologicznej gatunków hodowanych i uprawianych w celach produkcji żywności [The state... 2019] wskazuje na wielkie zmiany ilościowe jakie zaszły od roku 1970. W ciągu tych ostatnich 50 lat ludność świata podwoiła się. Aby sprostać takiemu wyzwaniu produkcja żywności w skali globalnej wzrosła trzykrotnie, co oznacza, że przeliczana na głowę mieszkańca globu wzrosła o 15%. W dużej mierze zmniejszyło to problem

niedoboru żywności i ograniczyło masowe zjawisko głodu. Choć ponad 11% populacji jest stale niedożywiona, to obecnie występujące strefy całkowitego głodu wynikają w większości przypadków nie tyle z niewystarczającej produkcji żywności, co z przyczyn politycznych (wojny, konflikty zbrojne, korupcja) lub lokalnych klęsk naturalnych i niesprawnej redystrybucji w akcjach pomocowych. Jednak ten dobroczynny wzrost produkcji odbywa się kosztem zwiększonej presji na ekosystemy i nadmiernej eksploatacji prowadzącej do kurczenia się możliwości naturalnych zasobów przyrody; korzystania z usług zaopatrzeniowych ekosystemów. Według szacunków FAO ponad 33% łowisk morskich jest poddanych nadmiernej eksploatacji a odnowienie zasobów wielu gatunków ryb i skorupiaków jest bardzo wątpliwe przy nieprzestrzeganiu reżimów ochronnych.

Ważnym, a mało obecnym w społecznej świadomości problemem jest poważne, wynikające z metod intensyfikacji rolnictwa, zagrożenie tzw. gatunków wspierających rolnictwo. Należą tu między innymi gatunki zwierząt drapieżnych i pasożytniczych pomocnych w walce biologicznej ze szkodnikami upraw (np. ptaki i płazy owadożerne, biedronki czy mrówki), gatunki przyspieszające dekompozycję materii organicznej a przede wszystkim gatunki zapylające. Na podstawie danych z ostatnich badań, Raport ocenia, że przynajmniej 20% zapylaczy narażonych jest na wyginięcie, a tym samym świadczonych przez nie usług (tzw. usługi wspomagające ekosystemów) pozbawione zostaną ogromne powierzchnie upraw.

Kolejnym słabo docierającym do masowej świadomości problemem jest zasygnalizowany w Raporcie zanik różnorodności biologicznej będącej tworem praktyki rolniczej człowieka, czyli bogactwa gatunków, ras i odmian zapewniających bezpieczeństwo żywnościowe. To tradycyjny bank ubezpieczeń jakie w sytuacji różnych zagrożeń daje dywersyfikacja genetyczna żywych zasobów i dopasowanie możliwości produkcji do różnorodności lokalnych warunków. Spośród 8000 ras zwierząt gospodarskich ponad 26% jest praktycznie na granicy zaniku. Podobnie spośród 6000 gatunków roślin niegdyś uprawianych w celu produkcji żywności, obecnie zaledwie 9 gatunków odpowiada za 66% światowych plonów.

Alarmującym zjawiskiem, które pozostaje zupełnie w cieniu powszechnie odczuwanych zmian klimatu, jest degradacja różnorodności biologicznej gleb. Według raportu, wskutek złych praktyk rolniczych, ponad 1/3 gleb na świecie jest już lub staje się glebami martwymi; pozbawionymi fauny i mikroorganizmów glebowych odpowiedzialnych za żyzność. To tylko część najważniejszych z zagrożeń rolniczej różnorodności biologicznej, jest też wiele innych mających o wiele szersze konsekwencje niż tylko dla bezpieczeństwa produkcji żywności. Obrazowo ilustruje to przykład niespotykanego w całej historii ludzkości wzrostu produkcji zwierzęcej. W drugiej dekadzie XXI wieku, w łącznej biomasy wszystkich lądowych kręgowców na naszej planecie proporcjonalnie biomasa zwierząt gospodarskich wzrosła do 65%, biomasa populacji ludzkiej osiągnęła 32%, a biomasa całej dziko żyjącej fauny zmniejszyła się dramatycznie do zaledwie 3% [The State...]. To porównanie wyjątkowo dobitnie świadczy o kurczeniu się zasobów dzikiej przyrody a zatem i możliwości korzystania z usług ekosystemów, co ma ścisły związek z czynnikami wpływającymi na zmiany klimatu. W obu tych raportach pojawia się podobna konkluzja: sposobem zatrzymania tych niekorzystnych trendów jest transformacja w kierunku zrównoważonego rozwoju a kluczowa na tej drodze jest edukacja, gromadzenie wiedzy i jej jak najszerszy przepływ, także w wyniku komunikacji.

V. GŁÓWNE ZAŁOŻENIA GLOBALNEJ STRATEGII KOMUNIKACJI

Choć konkluzje obu cytowanych raportów mogą wskazywać, że brak sukcesów w zmniejszaniu tempa utraty bioróżnorodności wypływa z niskiej społecznej świadomości nie świadczy to o braku wysiłków by świadomość tę budować, tylko o tym, że jest to proces powolny i żmudny. Jak już wspomniano, aby zdynamizować jego przebieg, Sekretariat CBD

powołał międzynarodowy zespół ekspertów IAC/CEPA, w którego skład wchodziły osoby wybrane wśród zgłoszonych przez poszczególne kraje oraz organizacje takie jak Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody IUCN czy WWF. Uczestnictwo autorki w pracach CEPA/IAC (jako reprezentantki Polski i Europy Środkowej) umożliwiło bezpośrednie podzielenie się informacjami o udziale Komitetu w planowaniu Dekady Bioróżnorodności 2011-2020 oraz inicjowanie i opiniowanie prac nad *Globalną Strategią Komunikacji i Edukacji dla Różnorodności Biologicznej*. Strategia ta ma określić teoretyczne i praktyczne ramy działania dla instytucji państwowych i organizacji społecznych oraz placówek edukacyjnych i naukowych. Główna dyskusja ekspertów skoncentrowana jest wokół trudnego problemu; jak przekazywać przesłania takich dokumentów jak np. *Cele Aichi* [Cele..., Kalinowska i Batorczak 2017, Kalinowska 2014]. Uczestnicy dyskusji podkreślają konieczność dostosowania przekazu komunikacji do zainteresowań konkretnych grup odbiorców i poszukiwania atrakcyjnych form dotarcia do nich, np. przez zaangażowanie charyzmatycznych przywódców i celebrytów. Podkreślano też potrzebę zaangażowania w kampanie dotyczące różnorodności biologicznej różnych sektorów życia publicznego oraz biznesu, uwzględnienie najnowszych osiągnięć badawczych na polu komunikacji społecznej i marketingu. Dopasowanie sposobu przedstawiania treści dotyczących bioróżnorodności do wymagań różnych adresatów jest zalecane od dawna w Polsce [Kalinowska 2010, 2017, 2018 a] i powinno odbywać się z uwzględnieniem zdobyczy wiedzy psychologicznej i behawioralnej tak by dopasować przekaz do potrzeb konkretnych grup docelowych [Cele..., Kalinowska 2018 a, b].

Do opiniowania przygotowanego przez Sekretariat CBD projektu Globalnej Strategii zobowiązała decyzja XIII/22 COPCBD 14 w Sharm El-Sheik 2018 „... rozwinąć we współpracy z ISPPBES i w konsultacji z IAC/CEPA tematy i odpowiednie materiały wokół których rządy, organizacje pozarządowe i społeczności lokalne mogą organizować kampanie i dyskusje w kierunku przygotowania planu dla różnorodności biologicznej po roku 2020 ...” [Dokumenty wewnętrzne COP 14 CBD].

Ze względu na ogólną taktykę ONZ, główną osią kampanii zalecaną w Globalnej Strategii jest wykorzystanie dedykowanych tematycznie przez ONZ międzynarodowych dni, tygodni, poszczególnych lat i dekad. Dają one możliwość, przez dłuższy lub krótszy czas, skupiania uwagi na konkretnym zagadnieniu i koncentrują zainteresowania na jednym bardzo ważnym hasle. Hasło takie może być motywem działań podejmowanych równocześnie na całym świecie i przez swoje odniesienia do konkretnych potrzeb ludzkich może przyciągnąć wielu zainteresowanych, pomagając im pogłębić wiedzę na dany temat i podjąć różne aktywności indywidualne. Takie właśnie strategiczne cele ma realizować kampania do której pretekst daje co roku (obchodzony 22 maja) Międzynarodowy Dzień Różnorodności Biologicznej. Na przykład raport FAO w 2019 roku zainspirował do promowania hasła „*Nasza różnorodność biologiczna, nasza żywność, nasze zdrowie*” i skoncentrował uwagę na zagrożeniach i szansach w konkretnych lokalnych warunkach. Strategia zakłada, że akcje związane ze sloganem muszą być w rękach lokalnych mediów, władz czy organizacji pozarządowych. Każdy podmiot który zorganizuje taką aktywność może ogłosić ją światu na stronie Sekretariatu CBD [Biodiversity ...].

IAC/CEPA opiniował tematy międzynarodowych kampanii w czasie ostatnich lat Dekady dla Różnorodności Biologicznej. W roku 2020 zapadła decyzja by obchody Dnia Bioróżnorodności przeciągnąć na cały tydzień. Każdy dzień miał być poświęcony osobnemu zagadnieniu; „Nauka a różnorodność biologiczna”, „Ekonomia a różnorodność biologiczna” czy „Różnorodność biologiczna a kultura”. Niestety z przyczyny pandemii plany te uległy zmianie. Na szlaku komunikacji społecznej zwrócenie uwagi mediów i trafienie do szerokiego odbiorcy z różnorodnością zagadnień umożliwia Godzina dla Ziemi (28 marca), Dzień Ziemi (22 kwietnia), Dzień Ptaków Migrujących (9 maja) i Światowy Dzień Środowiska (5 czerwca).

W Strategii Komunikacji proponuje się by w kontekście znaczenia różnorodności biologicznej włączyć się i w inne inicjatywy ONZ, takie jak Dzień Kobiet, Dzień Lasu, Dzień Wody, Dzień Zdrowia, Dzień Młodzieży czy dzień Ludności Tubylczej.

W roku 2020 specjalną okazję stanowił międzynarodowy Dzień Ziemi obchodzony po raz pięćdziesiąty. Tym razem pod hasłem „Akcja dla Klimatu”, był okazją do wystąpienia Sekretarza Wykonawczego CBD - pani Maruma Mrema. Eksponowała ona różnorodność biologiczną i przypominała, że nie tylko zmiany klimatu, ale wylesienie, nie zrównoważone rolnictwo czy nielegalny handel dzikimi zwierzętami powodują konsekwencje zdrowotne odczuwane przez wszystkich ludzi. Dobitnie podkreśliła, że klimat i utrata różnorodności biologicznej to problemy bliźniaczo ze sobą związane.

Ważną propozycją Strategii są wszelkie działania informacyjne i kampanie skierowane do decydentów najwyższych szczebli, czego przykładem jest przesłanie do Szczytu liderów G7 [Projekt Globalny ...] do Banku Światowego czy Sekretarza Generalnego Akcji dla Klimatu. Równie ważnym zaleceniem Strategii jest pełne wykorzystanie możliwości jakie dają media społecznościowe i zaangażowanie zarówno światowych agencji informacyjnych, jak i lokalnych mediów. Ocena skuteczności podobnych działań w ostatnich 5 latach, powinna się znaleźć w raporcie Global Biodiversity Outlook 5.

VI. STAN PRAC NAD STRATEGIĄ

Przygotowanie Globalnej Strategii Komunikacji to proces jeszcze nie zakończony, trudny ze względu na różne uwarunkowania kulturowe i różne regionalne oczekiwania. Na kalendarz prac wpłynął także niespodziewany kataklizm globalny jakim jest pandemia Covid19. Wszystkie spotkania dotyczące przygotowań oraz samej 15 Konferencji Bioróżnorodności - COP15 CBD uległy przesunięciu a jej miejscem zamiast Kunming w China ma być Nowy York. Inną formę przybrały też zaplanowane wydarzenia komunikacyjne. Światowy Dzień Różnorodności Biologicznej odbył się jedynie on-line tak jak i pozostałe kampanie i działania promocyjne z których jednym z najważniejszych miała być promocja „flagowego” raportu dotyczącego oceny działań dla różnorodności biologicznej „Global Biodiversity Outlook 5”. W dziedzinie tematów komunikacji w obszarze różnorodności biologicznej pojawiły się zagadnienia łączące problem pandemii z kurczeniem się naturalnych środowiska i niekorzystnym „zagęszczaniem się” kontaktów ludzi i dzikiej fauny. Większość wywołujących epidemię chorób wirusowych takich jak SARS czy Ebola to zoonozy- choroby przenoszące się na populację ludzką z populacji zwierząt dziko żyjących. Wkraczanie aktywności człowieka na tereny występowania dzikich zwierząt a przede wszystkim nielegalne pozyskiwanie egzotycznych gatunków fauny w celu konsumpcji i medycyny ludowej, jak nigdy dotąd powoduje zmniejszenie się dystansu między ludźmi a gatunkami dla których już nie ma miejsca. W konsekwencji rośnie ryzyko transmisji odzwierzęcych patogenów do populacji ludzkiej przed czym naukowcy ostrzegali już od dawna [Molyneux at al. 2008]. Stanowi to śmiertelne zagrożenie dla ludzi jak i dramatyczne zagrożenie gatunków dzikiej fauny. W związku z pandemią Covid 2019 pojawiły się poszlaki, że różne gatunki łuskowców (pangoliny-Pholidate) mają możliwość transmisji odzwierzęcych chorób wirusowych. Choć nie zostało to potwierdzone, to i tak wysiłki specjalistów od komunikacji są skierowane na kampanie prowadzące do ograniczenia handlu gatunkami dzikiej fauny. Same restrykcje wobec handlujących nie są skuteczne ze względu na szybki rozwój podziemia handlowego, dla tego sukces można uzyskać przez zmniejszenie popytu na te zagrożone gatunki. Nie jest to łatwe ze względu na silnie zakorzenioną tradycję ludową więc kampanie muszą być celowane do tych grup, które są odpowiedzialne za popyt [Famiglietti i Ivanova 2020].

Komunikacja w dziedzinie różnorodności biologicznej jest znacznie trudniejsza niż w temacie zmian klimatu i globalnego ocieplenia. Zauważył to dawno Edward O. Wilson -

twórca i popularyzator pojęcia różnorodność biologiczna nie tylko w kręgu nauk przyrodniczych ale i polityki i kultury ... „większość ludzi uważa zmiany klimatu i globalne ocieplenie za główne zagrożenie światowe bo dla większości polityków i naukowców dużo trudniej jest pojąć znaczenie różnorodności biologicznej i uświadomić sobie jaki wpływ ma na życie i dobrostan całej ludzkości”... [Wilson 2008]. Przykładem tego, że nie wiele się zmieniło od czasu jego twierdzenia, jest dużo mniejszy społeczny oddźwięk dramatycznych raportów dotyczących różnorodności biologicznej niż każdego z raportów IPCC w sprawie klimatu. Komunikacja w dziedzinie różnorodności biologicznej ma przed sobą duże wyzwanie. Powinna się koncentrować na upowszechnianiu sugestii ISPPBES, że przywrócenie wskutek działań ochronnych i naprawczych funkcji naturalnych ekosystemów oraz zapobieganie ich degradacji, to przynajmniej jedna trzecia działań potrzebnych by powstrzymać globalne ocieplenie. W odniesieniu do różnorodności biologicznej w komunikacji oczekuje się aktywniejszej roli instytucji naukowych i akademickich - ich uczestnictwa w popularyzacji wyników badań i opiece nad merytoryczną jakością przekazu mediów w wyjaśnianiu hasła roku 2020 ... „Rozwiązania naszych problemów tkwią w Naturze” i hasła do roku 2030 – „Żyć w harmonii z Naturą”.

BIBLIOGRAFIA

1. Biodiversity and the 2030 Agenda for Sustainable Development. Technical Note. 2016. Secretariat of the Convention on Biological Diversity. Montreal.
2. Cele z Aichi [https://www.mos.gov.pl/srodowisko/przyroda/konwencje_miedzynarodowe/konwencja-o-roznorodnosci-biologicznej-cbd/cele].
3. Decade on Biodiversity 2011-2020. [<https://www.cbd.int/2011-2020>].
4. Dokumenty Końcowe Konferencji Narodów Zjednoczonych „Środowisko i Rozwój”. Szczyt Ziemi Rio de Janeiro. 1992. 1993. Warszawa. Instytut Ochrony Środowiska.
5. Famiglietti C., Ivanova M. 2020. We Must Address Exotic Wildlife Consumption to avoid the Next Global Pandemic. [[Newsecuritybeat.org/2020/04/address-exotic-wildlife-consumption-avoid-global-pandemic/](https://www.newsecuritybeat.org/2020/04/address-exotic-wildlife-consumption-avoid-global-pandemic/)].
6. Global Assessment report on Biodiversity and Ecosystem Services 2019. The Intergovernmental Science Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services.
7. Global Biodiversity Outlook 4. A mid-term assessment of Progress towards the implementation of the Strategic Plan for Biodiversity 2011-2020. 2014. Secretariat of the Convention on Biological Diversity. Montreal.
8. IPBES 2019. Summary for Policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. IPBES secretariat. Bonn <https://doi.org/10.5281/zenodo.3553579>.
9. Informal Advisory Committee on Communication Education and Public Awareness [<https://www.cbd.int/doc/meeting=CEPAIAC-2016-01>].
10. Kalinowska A. 2009. Artykuł 13. W poszukiwaniu społecznego wsparcia w zarządzaniu Konwencją różnorodności biologicznej. Polska praktyka na tle doświadczeń światowych. Agencja Wyd. Arkadiusz Grzegorzczak. Warszawa.
11. Kalinowska A. 2010. Dla trwałości życia – rola wartości duchowych w budowaniu świadomości społecznej podczas Dekady Edukacji dla Zrównoważonego Rozwoju i Międzynarodowego Roku Różnorodności Biologicznej. W: Czartoszewski J. (red) Nauki humanistyczne i socjologia. Wyd. Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Warszawa. 177-187.
12. Kalinowska A. 2013. Prawo a edukacja dla zrównoważonego rozwoju w 20 lat po Rio. Konfrontacja rzeczywistości z zapisami w Konwencjach przyjętych na Szczycie Ziemi

- w 1992 r. [w:] Z. Galicki, A. Gubrynowicz. (red.) Międzynarodowe prawo ochrony środowiska XXI wieku. Wydż. Prawa UW. Warszawa. 58-68.
13. Kalinowska A. 2014. Polski krajobraz edukacji dla ochrony przyrody na tle tendencji światowych. [w:] Z. Mirek, A. Nickel (red.) Nature Conservation In Poland and Current Civilization Challenges. Kom. Ochrony Przyrody PAN. Kraków. 151-173.
 14. Kalinowska A. 2017. Dekada ONZ dla Różnorodności Biologicznej 2011-2020- recepty na zwiększenie świadomości społecznej znaczenia różnorodności biologicznej dla osiągnięcia Celów Zrównoważonego Rozwoju do 2030. [w:] R. Sadowski, Z. Łepko (red.) Theoria i praxis zrównoważonego rozwoju, 30 lat od ogłoszenia Raportu Brundtland. Tow. Nauk. F. Walezego. Warszawa. 295-307.
 15. Kalinowska A. 2018 a. Assessing Public Awareness about Biodiversity in Europe. [w:] P Spinozzi, I. Mazzanti (red.) Cultures of Sustainability and Wellbeing. Theories, Histories and Policies. Ferrara. Routledge – Taylor & Francis Group.
 16. Kalinowska A. 2018 b. Cele zrównoważonego rozwoju do roku 2030 (SDGs 2030) i cele różnorodności biologicznej do roku 2020 (Cele z AICHI) w kontekście działań edukacyjnych. [w:] Studia i Materiały Centrum Edukacji Przyrodniczo Leśnej w Rogowie. R20. Zeszyt 55/1. 9-18.
 17. Kalinowska A., Batorczak A. 2017. Let's talk about Biodiversity – Achievement of the Aichi Targets at the Warsaw University Centre for Environmental Studies and Sustainable Development. [w:] W. Koziół i in. (red). *Brazil – Poland. Focus on Environment*. University of Warsaw, Rio de Janeiro State University. 105-131.
 18. Molyneux D.H., Ostfeld R.S., Bernstein A., Chivian E. 2008. Ecosystem disturbance, biodiversity loss and human infectious disease. [w:] A. Bernstein, E. Chivian (red) Sustaining life. How human health depends on biodiversity. 287-323.
 19. Projekt globalny / różnorodność biologiczna [<http://www.globalgovernanceproject/biodiversity>].
 20. The State of the World Biodiversity for Food and Agriculture. FAO 2019. Rome [<http://www.fao.org/3/CA3129EN/ca3129.en.pdf>].
 21. Wilson E.O. 2010. Introduction. [w:] A. Bernstein i E. Chivian (red) Sustaining life. How Human Health Depends on Biodiversity. 4-7.
 22. United Nations Decade on Biodiversity 2011-2020. COP 10. 2010. UNEP Montreal: Secretariat of CBD.

DEVELOPMENT OF POST-2020 BIODIVERSITY FRAMEWORK GLOBAL COMMUNICATION STRATEGY IN THE CONTEXT OF FAO REPORT AND THE IPPSBES REPORT ON THE STATE OF BIODIVERSITY

Summary

On the background of data from FAO report "The State of the World Biodiversity for Food and Agriculture" and report of the Intergovernmental Science Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services: „Global Assessment report on Biodiversity and Ecosystem Services” (both published in 2019) reflecting problems with reaching goals of Aichi Targets the need for improving public awareness on biodiversity is discussed. In such context the proces of design and development of the Global Communication Strategy for the post-2020 global biodiversity framework is presented as preparation to the 15th Conference of Parties to the Convention on Biological Diversity (CBD COP 15).

Key words: biological diversity, Global Communication Strategy, CBD COP15, Aichi Targets